

G E U S

www.geus.dk

Geotermi i Danmark

Identifikation af reservoirer

Lars Kristensen

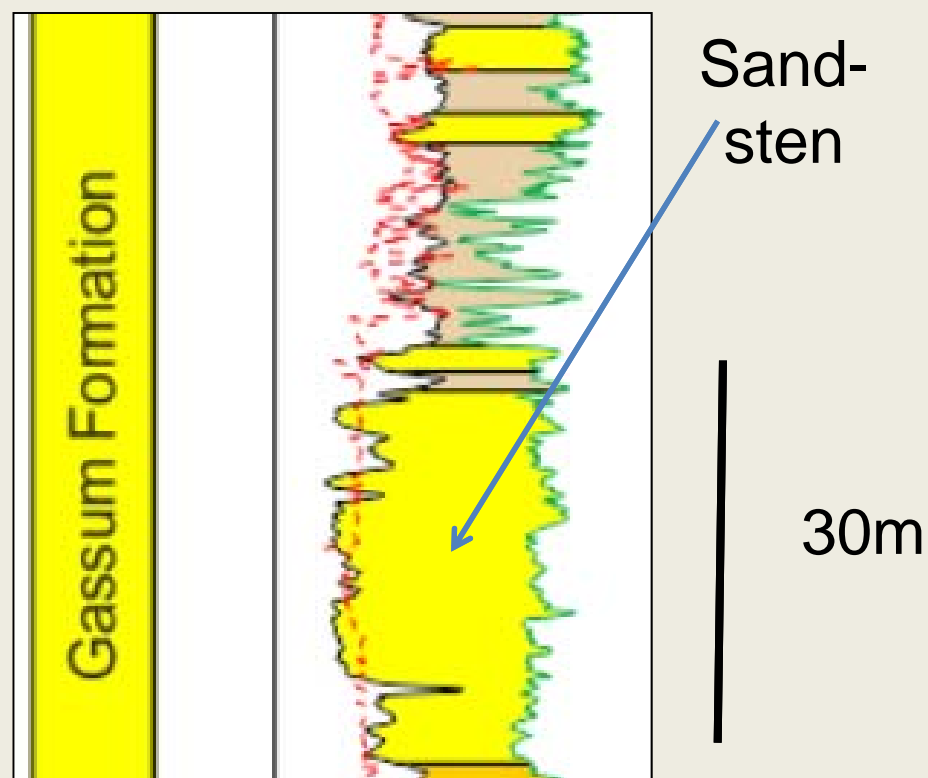
12. maj 2016

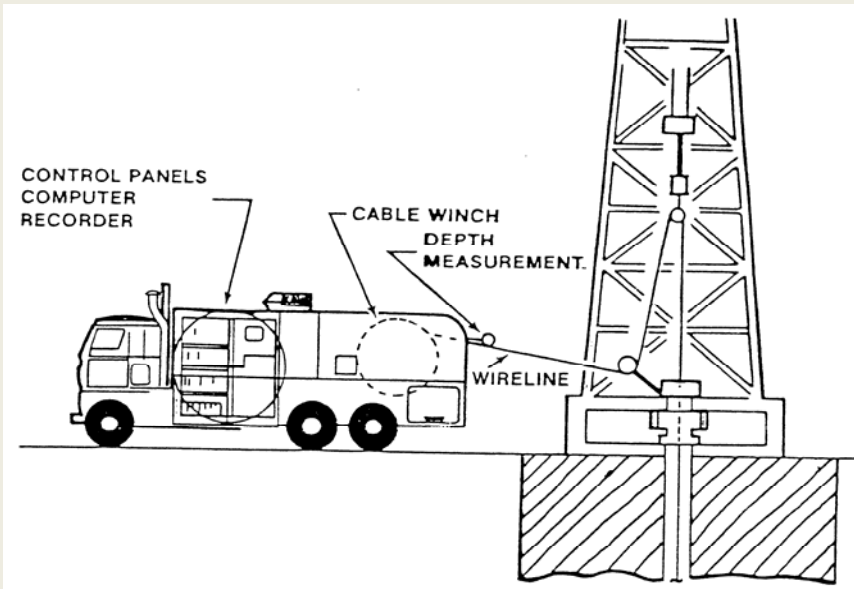
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

Geotermiske reservoirer i DK

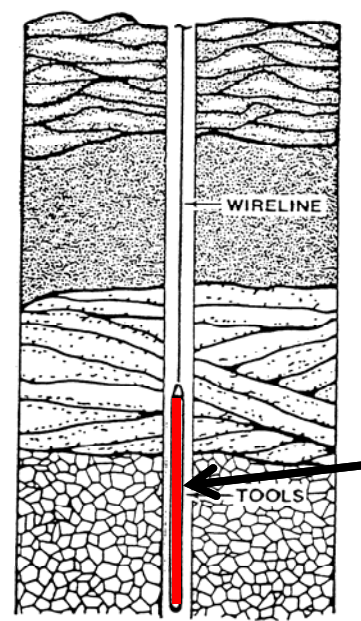
Sandstenlag der kan producere varmt vand med rimelig høj temperatur, og som har høj porøsitet, god permeabilitet og en fornuftig tykkelse

- Gassum Formation
- Bunter Sandstens Formation
- Frederikshavn Fm
- Flyvbjerg Fm
- Haldager Sand Fm
- Skagerrak Fm

**Optagelse af
Borehuls-målinger
eller
Borehuls-logs**

**Sandstens-
lag**

Sonde

Identifikation af reservoirer

Reservoirerne identificeres ud fra:

- **Rå logs**, dvs. elektriske, akustiske eller radioaktive målinger i et borehul
- **Tolkede logs**, dvs. processerede logs
- **Beskrivelser af opboret materiale** (borespåner/cuttings der er kommet til overfladen under boring)
- **Geologisk erfaring** (kendskab til lagfølgen)
- **Evt. kerne-materiale** (kerne-beskrivelser og kerneanalyser)

Disse data samt loggene fra de enkelte boringer tolkes med henblik på at bestemme:

1. Reservoirbjergartens sammensætning (lithologi)

Ler/sand/(kalk)

Ler-mængde: GR-log

2. Tykkelsen af sandstens-lagene (modstand, GR)

3. Porøsitet i reservoir-sandstenen

Mængde af porerum i sandstenen (log-tolkning)

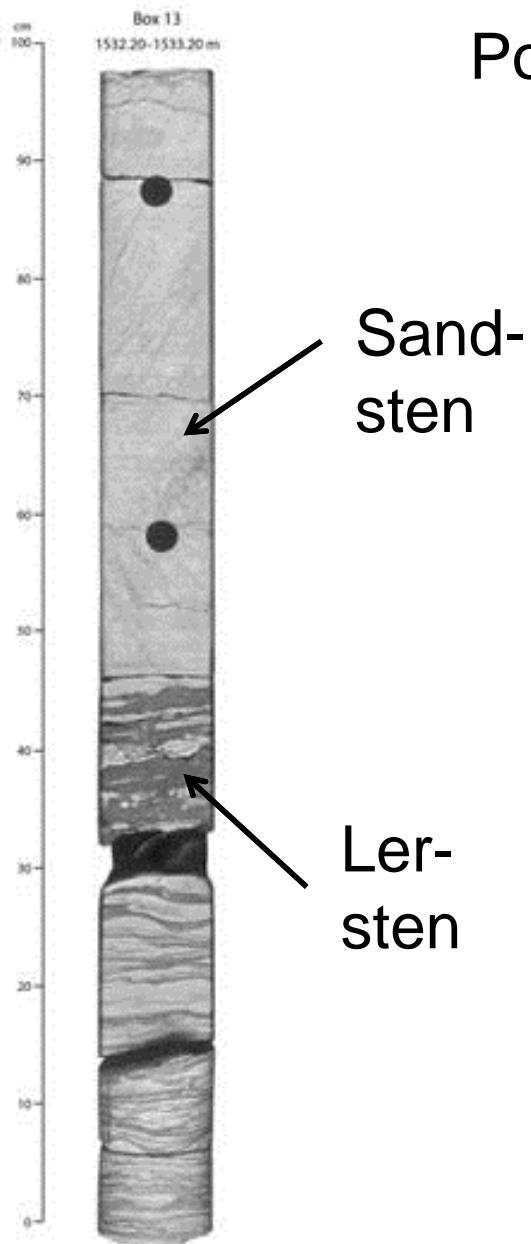
Densitet- og Neutron-log & *ler-mængden*

4. Permeabilitet i reservoiret (gennemstrømmeligheden)

Desværre ingen permeabilitets-logs

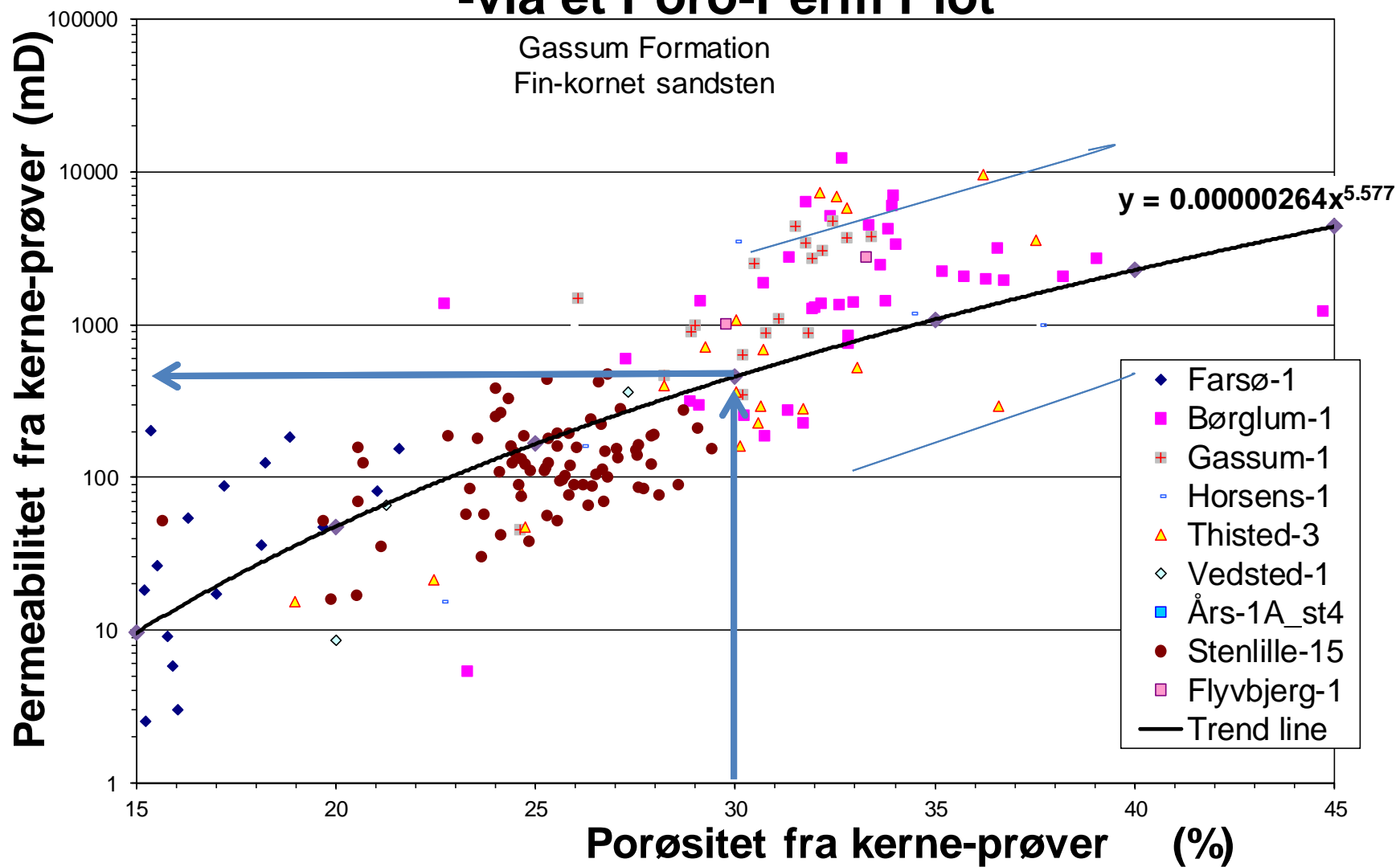
Indirekte metode nødvendig

Porøsitet og permeabilitet måles på små kerne-prøver (plugs) i laboratoriet

1 tomme

Indirekte metode til at bestemme permeabiliteten, -via et Poro-Perm Plot

Vurdering af det geotermiske potentiale

To væsentlige parametre som samles til én beskrivende parameter

- 1. *Permeabilitet*** af reservoir-sandstenen
(Darcy)
- 2. *Tykkelse*** af reservoir-sandstenen
(meter)

Tykkelse x Permeabilitet = Transmissivitet
(Darcy-meter). Transmissivitets-kort findes i
WebGIS portalen.

Grønt:
Områder hvor
reservoiret har
potentiale

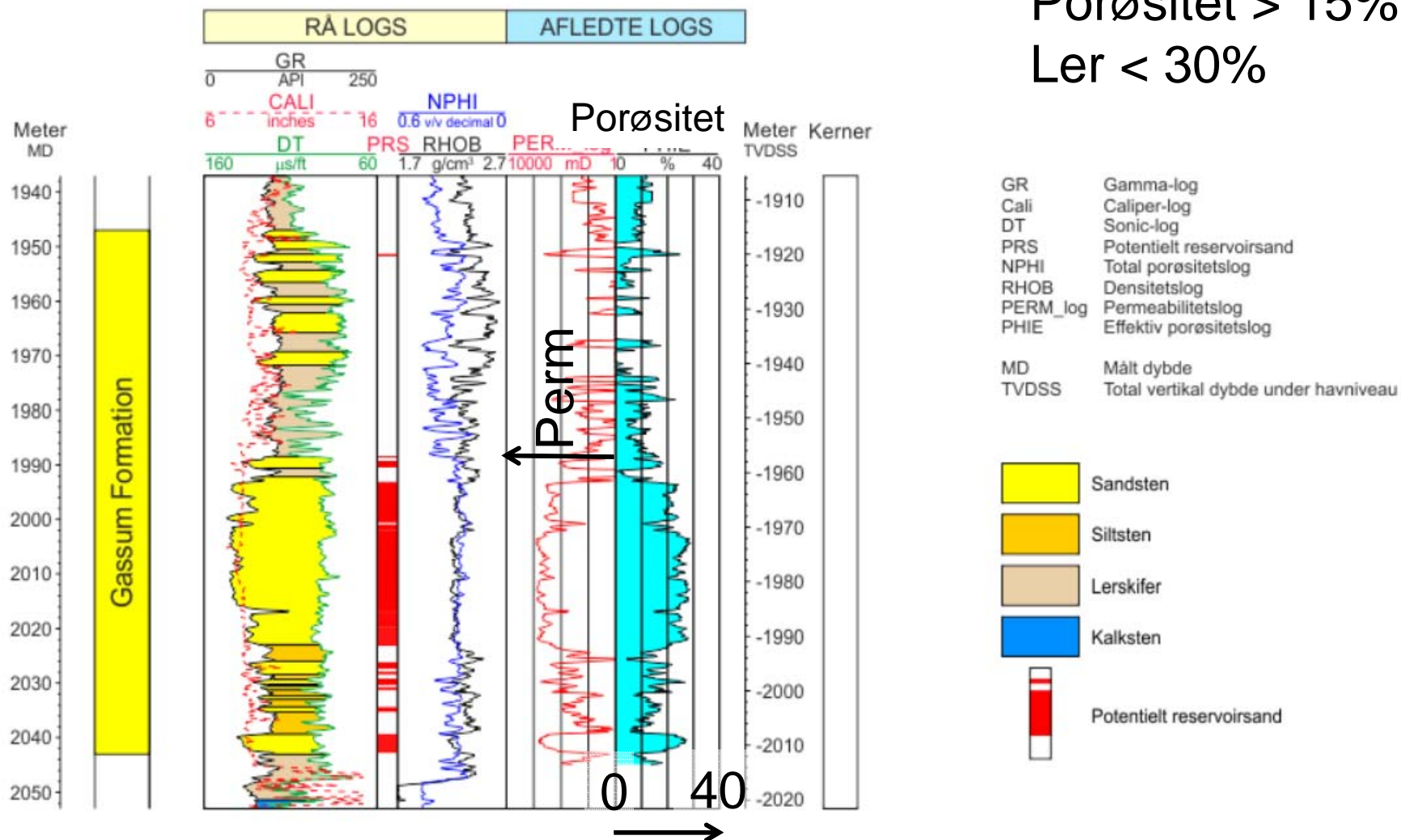
Bunter Sandsten
&
Skagerrak
formationerne

Identifikation af geotermiske reservoirs ud fra logs

Dybde-interval: 800-3000m
Gode reservoir-egenskaber

Rødding-1

Potentielt reservoirsand,
 PRS:
 Porøsitet > 15%
 Ler < 30%

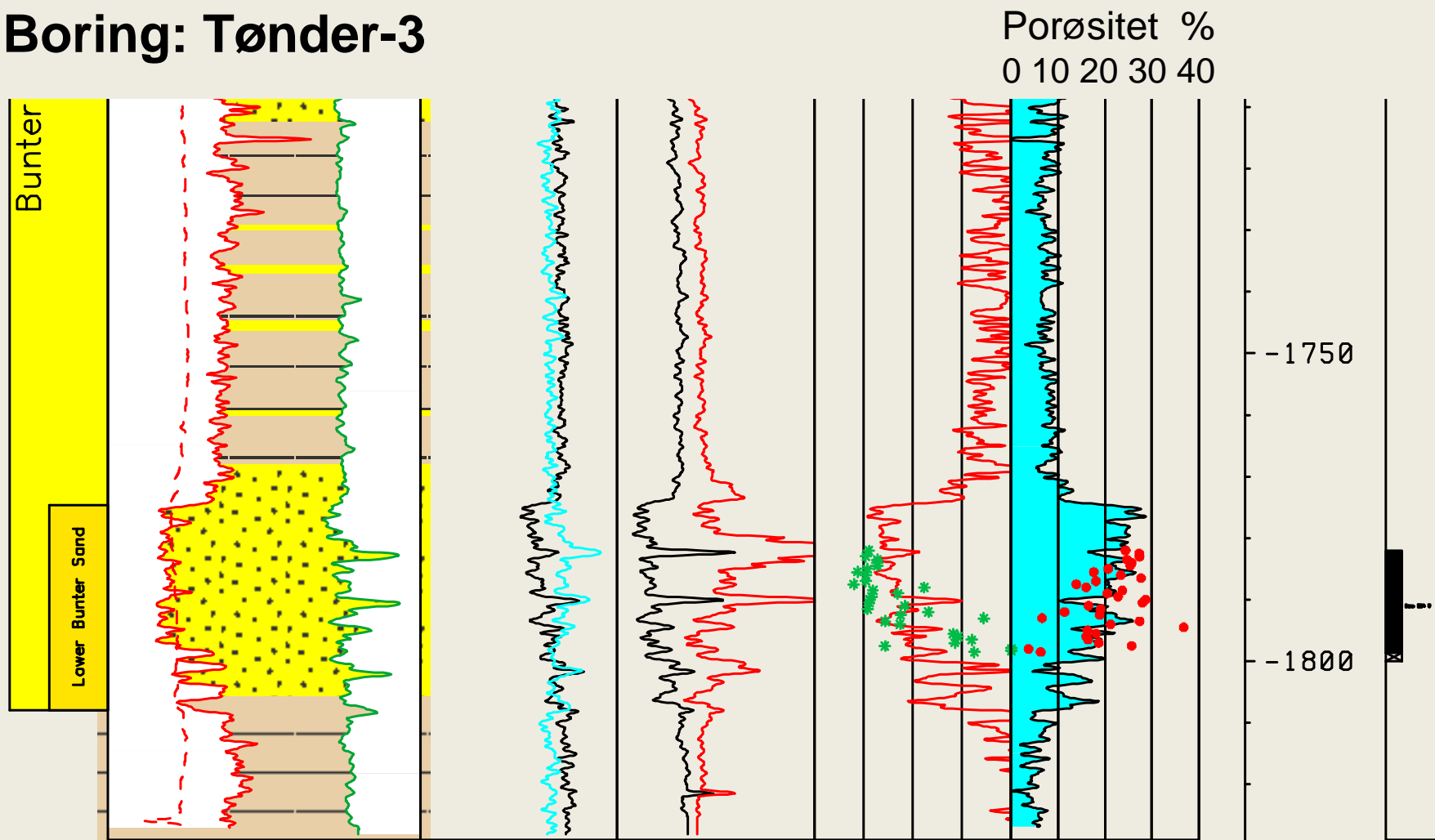

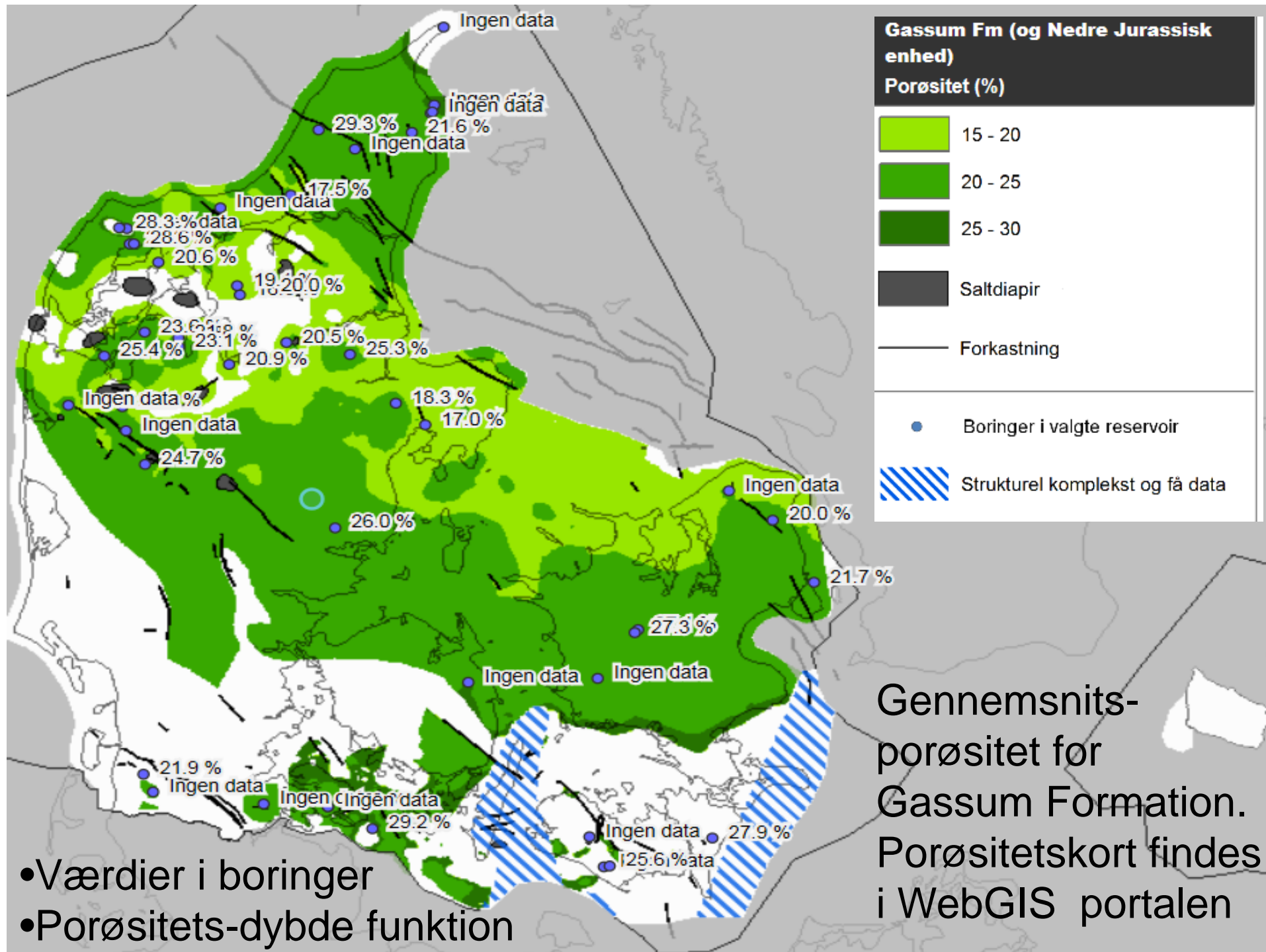
Et godt geotermisk reservoir består overvejende af sandsten og skal have en vis minimumsporøsitet (15%)
 Et godt geotermisk reservoir må kun indeholde en mindre mængde ler (max. 30%)

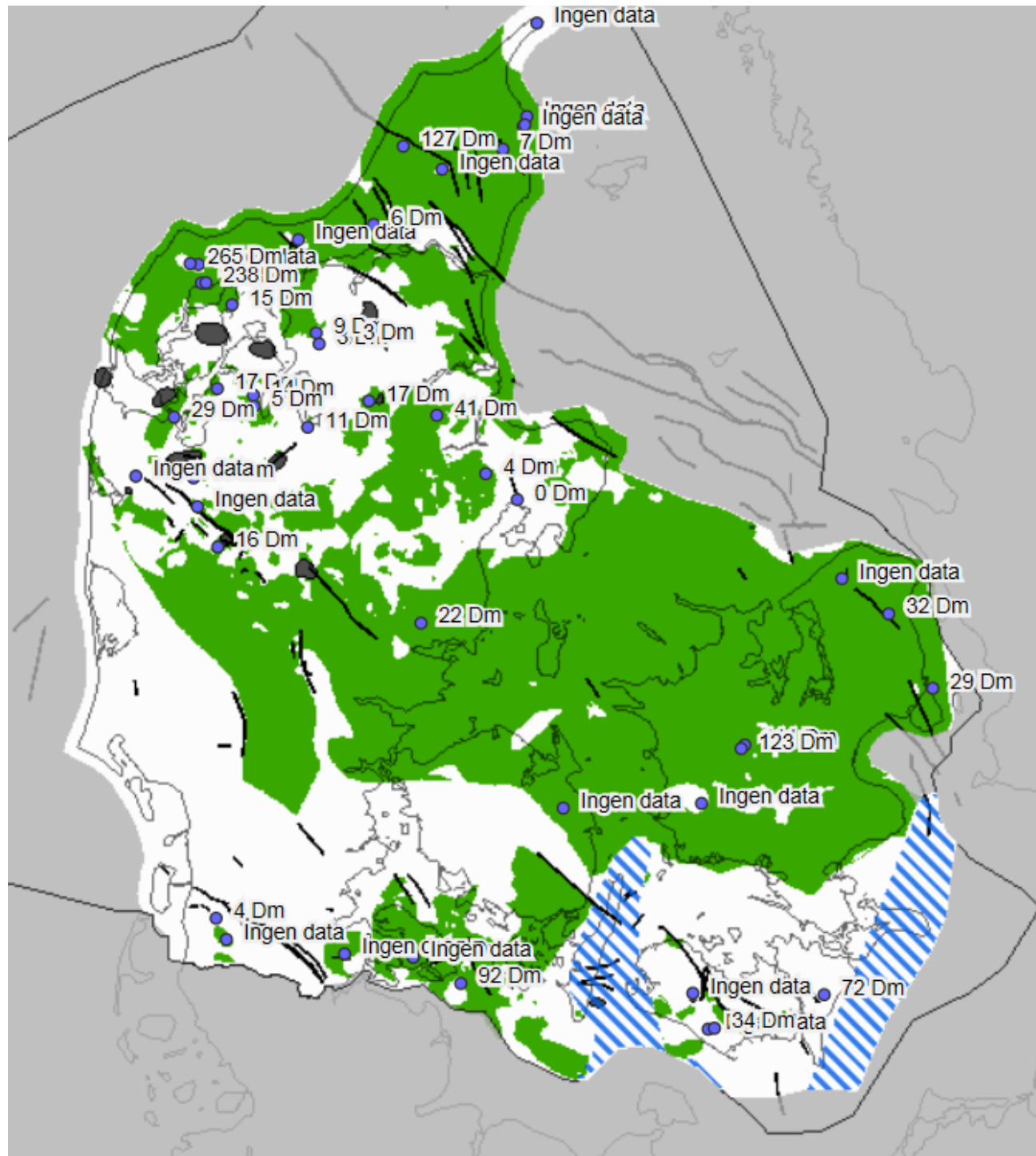
Kalibrering af porøsitetstolkningen.
Porøsitets-beregning fra logs plottes mod

- Porøsiteter målt på små kerne-prøver

Boring: Tønder-3

Gassum Fm (og Nedre Jurassisk enhed)

Reservoir-transmissivitet (Dm)

- $Kh > 10 \text{ Dm}$
- Saltdiapir
- Forkastning
- Boringer i valgte reservoir
- Strukturel komplekst og få data

Transmissivitet
Kh kort
 Gassum Formation

Opsummering

- Reservoirer identificeres ud fra logs, borespåne-beskrivelser, geologisk erfaringer og evt. kerner.
- Reservoir-egenskaber vurderes ud fra log-tolkning og kernemateriale:
  - Porøsitet: Porøsitets-logs og ler-indhold
  - Permeabilitet: Poro-perm plots (analyser på kerneprøver)
  - Transmissivitet: Tykkelse x Permeabilitet